

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань Регламенту, депутатської етики
та організації роботи Верховної Ради України

01008, м. Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел./факс: 255-49-56 E-mail: k_reglam@rada.gov.ua

До реєстр. № 3432
від 05.05.2020

№ 04-28/3-167(81365)

"18" травня 2020 р.

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

ВИСНОВОК

на проект Постанови Верховної Ради України «Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань перевірки та оцінки стану Акціонерного товариства «Українська залізниця», розслідування бездіяльності та порушень законодавства України органами управління цього підприємства, яка призвела до значного погіршення технічного стану підприємства та основних виробничих показників», внесений народним депутатом України Гришиною Ю.М. (реєстр. № 3432 від 05.05.2020)

Комітет на засіданні 18 травня 2020 року (протокол № 36) розглянув за дорученням Голови Верховної Ради України Разумкова Д.О. від 6 травня 2020 року проект Постанови Верховної Ради України «Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань перевірки та оцінки стану Акціонерного товариства «Українська залізниця», розслідування бездіяльності та порушень законодавства України органами управління цього підприємства, яка призвела до значного погіршення технічного стану підприємства та основних виробничих показників», внесений народним депутатом України Гришиною Ю.М. (реєстр. № 3432 від 05.05.2020), на відповідність оформлення та реєстрації вимогам закону, Регламенту Верховної Ради України та прийнятим відповідно до них нормативно-правовим актам.

Проектом Постанови пропонується утворити тимчасову слідчу комісію з метою здійснення парламентського контролю, забезпечення неупередженої і прозорості перевірки та оцінки стану АТ «Українська залізниця», розслідування бездіяльності та порушень законодавства України органами управління цього підприємства, яка призвела до значного погіршення технічного стану підприємства та основних виробничих показників.

У пункті 2 проекту Постанови ініціатор внесення визначає основні завдання Тимчасової слідчої комісії, зокрема, тимчасова слідча комісія має розробити пропозиції Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України на підставі результатів розслідування; ініціювання питання про притягнення винних осіб до відповідальності, передбаченої законодавством України.

Відповідно до частини третьої статті 89 Конституції України, частини першої статті 1 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» та частини першої статті 87 Регламенту Верховної Ради України, Верховна Рада України для проведення розслідування з питань, що становлять суспільний інтерес, утворює тимчасові слідчі комісії, якщо за це проголосувала не менш як одна третина від конституційного складу Верховної Ради України.

Комітет звернув увагу на те, що згідно з положеннями частини першої статті 21 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», частини першої статті 88 Регламенту Верховної Ради України результати розслідування тимчасова слідча комісія викладає у письмовому звіті, який має містити висновки і пропозиції. Відтак, із змісту пункту 2 проекту Постанови неможливо дійти однозначного висновку: чи пропозиції Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України повинні буди викладені у звіті тимчасової слідчої комісії, чи йдеться про розробку окремого документа.

Крім цього, стосовно права тимчасової слідчої комісії «ініціювати питання про притягнення винних осіб до відповідальності, передбаченої законодавством України», зазначаємо, що згідно з пунктом 22 частини першої статті 92 Конституції України засади цивільно-правової відповідальності; діяння, які є злочинами, адміністративними або дисциплінарними правопорушеннями, та відповідальність за них визначаються виключно законами України.

Разом з цим, вищезазначеними положеннями Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» та Регламенту Верховної Ради України передбачено, що результати розслідування тимчасова слідча комісія викладає у письмовому звіті, який має містити висновки і пропозиції, зокрема, про факти і обставини, які стали підставами для проведення розслідування та про відомості чи обставини, встановлені тимчасовою слідчою комісією, і докази, якими це підтверджується. При розгляді висновків і пропозицій тимчасової слідчої комісії Верховна Рада України в разі необхідності вирішує питання щодо направлення матеріалів слідчої комісії Генеральному прокурору для їх вивчення та відповідного реагування.

При цьому, висновки і пропозиції тимчасової слідчої комісії не є вирішальними для органів, які здійснюють кримінальне провадження (частина четверта статті 22 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», частина п'ята статті 88 Регламенту Верховної Ради України).

Щодо кількісного і персонального складу тимчасової слідчої комісії,

зазначаємо, що вимоги до складу комісії визначені положеннями статті 4 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» та частинами другою – п'ятою, сьомою та восьмою статті 85, частиною другою статті 87 Регламенту Верховної Ради України.

Так, кількісний склад тимчасової слідчої комісії формується з урахуванням принципу пропорційного представництва депутатських фракцій (депутатських груп). Пропозиції щодо кількісного та персонального складу тимчасової слідчої комісії подаються у письмовій формі депутатськими фракціями (депутатськими групами) у п'ятиденний строк з дня направлення до них письмового звернення ініціатора утворення тимчасової слідчої комісії.

Крім цього, Верховна Рада України приймає постанову про утворення тимчасової слідчої комісії, в якій визначає, зокрема, кількісний і персональний склад тимчасової комісії, голову тимчасової комісії та заступника голови. На посаду голови тимчасової комісії не може бути обраний голова комітету. Голова тимчасової комісії, заступник голови та секретар комісії не можуть бути членами однієї депутатської фракції (депутатської групи).

Секретар тимчасової слідчої комісії обирається на першому засіданні тимчасової слідчої комісії із числа її членів шляхом таємного або відкритого голосування більшістю народних депутатів України від складу тимчасової слідчої комісії, затвердженого Верховною Радою України.

Пунктом 4 проекту Постанови ініціатор внесення визначає загальну кількість членів запропонованої тимчасової слідчої комісії, а саме 13 народних депутатів України.

Водночас, Комітет звернув увагу на те, що у проекті Постанови не визначено пропорційне представництво депутатських фракцій (депутатських груп) щодо кількісного складу їх представників у складі утворюваної тимчасової слідчої комісії. Натомість, у листах ініціатора внесення до депутатських фракцій та депутатських груп, висловлено прохання подати письмові пропозиції щодо делегування їх представників для роботи в утворюваній Тимчасовій слідчій комісії з урахуванням принципу пропорційного представництва в її складі: один представник від двадцяти п'яти народних депутатів України, але не менш як по одному народному депутату України від кожної депутатської фракції (депутатської групи).

Виходячи із запропонованого представництва, до складу комісії має бути обрано 16 народних депутатів України:

від депутатської фракції ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «СЛУГА НАРОДУ» – 10 народних депутатів України (запропоновано – 9);

від депутатської фракції Політичної партії «ОПОЗИЦІЙНА ПЛАТФОРМА – ЗА ЖИТТЯ» – 2 народних депутати України (запропоновано – 1);

від депутатської фракції Політичної партії Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина» – 1 народний депутат України (запропоновано – 1);

від депутатської фракції ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «ЄВРОПЕЙСЬКА

СОЛІДАРНІСТЬ» – 1 народний депутат України (пропозицій не надійшло);

від депутатської фракції Політичної Партії «ГОЛОС» – 1 народний депутат України (пропозицій не надійшло);

від депутатської групи «За майбутнє» – 1 народний депутат України (запропоновано – 1);

від депутатської групи «ДОВІРА» – 1 народний депутат України (запропоновано – 1).

Отже, депутатські фракції ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «СЛУГА НАРОДУ» та «ОПОЗИЦІЙНА ПЛАТФОРМА – ЗА ЖИТТЯ» мають право запропонувати ще по одному представнику від своїх фракцій до складу утворюваної тимчасової слідчої комісії.

Згідно з пропозиціями депутатських фракцій (депутатських груп), що надійшли до ініціатора внесення, пропонується обрати до персонального складу тимчасової слідчої комісії таких народних депутатів України:

від депутатської фракції ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «СЛУГА НАРОДУ»:

Арсенюка Олега Олексійовича,

Гришину Юлію Миколаївну – головою тимчасової слідчої комісії,

Іванова Володимира Ілліча,

Колебошина Сергія Валерійовича,

Колюха Валерія Вікторовича,

Кузнецова Олексія Олександровича,

Мурдія Ігоря Юрійовича,

Пивоварова Євгена Павловича,

Якименка Павла Віталійовича;

від депутатської фракції Політичної партії «ОПОЗИЦІЙНА ПЛАТФОРМА – ЗА ЖИТТЯ» – Христенка Федора Володимировича;

від депутатської фракції політичної партії Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина» - Бондарева Костянтина Анатолійовича – заступником голови тимчасової слідчої комісії;

від депутатської групи «За майбутнє» - Колихаєва Ігоря Вікторовича;

від депутатської групи «ДОВІРА» – Сухова Олександра Сергійовича.

Комітет зазначив, що від депутатських фракцій ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «ЄВРОПЕЙСЬКА СОЛІДАРНІСТЬ» та Політичної Партії «ГОЛОС» пропозицій щодо кількісного та персонального складу утворюваної тимчасової слідчої комісії не надійшло і у проекті Постанови представники цих депутатських фракцій відсутні.

Отже, кількісний і персональний склад утворюваної Тимчасової слідчої комісії, з урахуванням письмових пропозицій депутатських фракцій та депутатських груп, складає 13 народних депутатів України.

Комітетом взято до відома, що до проекту Постанови додані копії письмових звернень ініціатора внесення від 10 лютого 2020 року № 148 до всіх депутатських фракцій, депутатських груп у Верховній Раді України.

Відповідно до частини третьої статті 85, частини другої статті 87 Регламенту Верховної Ради України якщо депутатська фракція (депутатська група) не запропонувала у встановлений строк представників для роботи в тимчасовій слідчій комісії, то така комісія створюється без участі представників цієї депутатської фракції (депутатської групи).

Окремо привертаємо увагу до того, що згідно з Правилами оформлення проектів законів та додержання основних вимог законодавчої техніки (Методичні рекомендації) структура тексту проекту Постанови повинна забезпечувати послідовне, логічне викладення її положень та уникати їх дублювання. Відтак, вбачається недоцільним повторення прізвищ, імен та по батькові голови та заступника голови утворюваної комісії окрім пункту 5 проекту Постанови, у пункті 6 проекту Постанови, який містить перелік народних депутатів України – членів Тимчасової слідчої комісії.

Крім цього, доцільно змінити нумерацію пунктів у проекті Постанови, оскільки частиною п'ятою статті 4 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» та частиною четвертою статті 85, частиною другою статті 87 Регламенту Верховної Ради України передбачено, що про утворення тимчасової комісії Верховна Рада України приймає постанову в якій визначено перелік питань у такому порядку: 1) назва комісії; 2) мета, завдання і коло питань, для підготовки і попереднього розгляду яких утворюється комісія; 3) кількісний і персональний склад комісії; 4) термін діяльності комісії; 5) термін звіту комісії; 6) заходи щодо кадрового, матеріально-технічного, інформаційного, організаційного забезпечення роботи комісії.

У зв'язку з цим, доцільно пункт 3 проекту Постанови, яким Верховна Рада України зобов'язує, зокрема, Офіс Генерального прокурора, Службу безпеки України, Міністерство внутрішніх справ України забезпечити доступ членам Тимчасової слідчої комісії до інформації, матеріалів та документів, що стосуються основного завдання діяльності Тимчасової слідчої комісії, викласти після пункту 9 проекту Постанови, змінивши нумерацію всіх пунктів.

До того ж, ініціатором внесення проекту Постанови у зазначеному пункті не враховано позицію Конституційного Суду України, викладену ним у рішеннях від 11 квітня 2000 року № 4-рп/2000 та від 10 травня 2000 року № 8-рп/2000, а саме: Верховна Рада України здійснює парламентський контроль у різних організаційно-правових формах, зокрема, шляхом утворення тимчасових слідчих комісій для проведення розслідування з питань, що становлять суспільний інтерес (частина четверта статті 89 Конституції України) але тільки у межах, визначених Конституцією України (пункт 33 частини першої статті 85 Конституції України).

Комітет зауважив, що відповідно до пункту 7 проекту Постанови матеріально-технічне, кадрове, інформаційне та організаційне забезпечення роботи Тимчасової слідчої комісії покладається на Апарат Верховної Ради України, проте в кошторисі Верховної Ради України на 2020 рік не передбачено кошти на

фінансове забезпечення тимчасових спеціальних комісій та тимчасових слідчих комісій. Разом з цим, розпорядженням Керівника Апарату Верховної Ради України «Про норми витрат паперово-канцелярського приладдя та забезпечення поліграфічною продукцією» від 26 грудня 2019 року № 251 затверджено норми витрат на рік паперово-канцелярського приладдя, поліграфічної продукції, зокрема, і для тимчасових спеціальних та тимчасових слідчих комісій.

Одночасно звертаємо увагу на те, що Верховною Радою України вже утворено шість тимчасових слідчих та дві тимчасові спеціальні комісії, а загалом розглянуто та підтримано Комітетом 14 проектів постанов Верховної Ради України про утворення тимчасових слідчих та спеціальних комісій.

Також зауважуємо, що пункт 9 проекту Постанови, яким передбачено заслухати «проміжний» звіт тимчасової слідчої комісії, не узгоджується з положеннями Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» та Регламенту Верховної Ради України, якими передбачено тільки звіт тимчасової слідчої комісії.

Комітет ухвалив висновок на проект Постанови Верховної Ради України «Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань перевірки та оцінки стану Акціонерного товариства «Українська залізниця», розслідування бездіяльності та порушень законодавства України органами управління цього підприємства, яка призвела до значного погіршення технічного стану підприємства та основних виробничих показників», внесений народним депутатом України Гришиною Ю.М. (реєстр. № 3432 від 05.05.2020), та прийняв рішення рекомендувати Верховній Раді України розглянути зазначений проект Постанови з урахуванням зауважень Комітету та прийняти рішення, відповідно до частини третьої статті 138 Регламенту Верховної Ради України.

Співдоповідачем із зазначеного питання на пленарному засіданні Верховної Ради України визначено голову Комітету.

Голова Комітету

 С.В.КАЛЬЧЕНКО

